

Iz dela konstrukcijskih birojev v „Djuri Djakoviću“

Tovarna »Djuro Djaković« iz Slavonskega Broda spada v vrsto tistih naših industrijskih kolektivov, ki imajo dobro organizirano lasno projektantsko konstrukcijsko službo. Glede na način proizvodnje (proizvodnja po kosu na podlagi naročil) je v »Djuri Djakoviću« pet konstrukcijskih birojev, kolikor je tudi temeljnih proizvodnih obratov: strojni za splošne stroje, lokomotivski, vagonski, za

železne konstrukcije in za kotle. Razen tega obstajata še dva pomožna biroja — za konstruiranje orodja, ki ga uporabljajo za broizvodnjo v tovarni, in za kapitalno graditev. Biroji delajo samostojno, nekatere stvari pa delajo v sodelovanju z drugimi organizacijami (naročniki, z domačimi in tujimi kooperanti ali z ustreznimi inštituti in ustanovami.)

lektiva »Djuro Djaković« so toliko večji, ker so njihove cene pogosto ugodnejše od inozemskih, običajno pa ne presegajo »svetovne cene«. Kupci so razen tega zadovoljni tudi s kakovostjo. Uprava podjetja je v zadnjem času dobila več pisem, v katerih izražajo kupci svoje mnenje o izdelkih te tovarne iz Slavonskega Broda. Naj navedemo nekaj izvlečkov iz teh pisem.

Kotli za ogrevanje stanovanjskih blokov in manjših tovarn

V konstrukcijskih birojih tovarne »Djuro Djaković« so doslej izdelali več projektov za proizvodnjo novih strojev. Tako so samostojno izdelali tip »dampferja« (posebnega prevoznega sredstva za zemeljska dela v gradbeništvu na podlagi kiperjev). Ta stroj je bil izdelan izključno iz domačega materiala z motorjem, ki ga je izdelal reški »Torpedo«. Izključno iz domačega materiala in po načrtih, izdelanih v birojih podjetja, so izdelali tudi 40-tonski električni bager z žlico. Na podlagi načrtov lastnih konstrukcijskih birojev bodo začeli letos tudi proizvodnjo kotocevnih kotlov 1, 200.000 do milijon 800.000 kilo-kalorij na uro. Ti kotli so posebno primerni za ogrevanje stanovanjskih blokov in manjših tovarn. Tak kotel bodo izdelali za tovarno mila »Nikola Djurković« v Kotorju. Kotel bo mogoče kuriti kombinirano — z rjavim premogom in z oljčnimi tropinami, ki jih sicer v precej velikih količinah zavržejo ali pa samo delno izkoristijo. Tudi za druge kotle te konstrukcije bodo lahko uporabljali za kurjenje razen premoga tudi razne odpadke tako, da bodo znatno cenejši kakor dosedanji, podobnih konstrukcij.

Po lastnih načrtih izdelujejo v tovarni »Djuro Djaković« tudi energetske kotle za proizvodnjo električne energije, ki dajejo 25 do 32 ton pare na uro. Tudi ti kotli so zelo praktični za manjše tovarne. Poseben uspeh konstrukcijskih birojev in delavcev, pomeni parna lokomotiva brez ognja. Ta manevrska lokomotiva služi za delo v zaprtih prostorih in »podjetjih«, kjer je zaradi isker nevarnost požara in eksplozije (mlini, rudniki, kemične tovarne in smodnišnice itd.).

Lokomotive izdelujejo po naslednjem načelu: na podstavku lokomotive je vgrajen velik, dobro izoliran kotel. Vodo v kotlu ogrevajo s paro iz tako imenovane stabilne kotlovske instalacije (poseben kotel — električna centrala), ki je ločena od lokomotive. Paro dovajajo v rezervoar lokomotive skozi polnilni ventil. Ko se voda v kotlu ogreje do določene temperature, se lokomotiva loči od stabilne instalacije in dela neko dobo (pač po zmogljivosti rezervoarja) samostojno. Lokomotiva lahko dela po napolnitvi samostojno približno 5 do 6 ur in lahko opravlja v tem času tudi težjo manevrsko službo, sama pa se lahko premika tudi pod pritiskom pare v kotlu le dveh atmosfer.

Konstrukcijski biroji opravljajo popolnoma samostojno vsa projektiranja v jeklu, samostojno pa izdelujejo tudi vse načrte za vagona in tramvaje.

Konstrukcijski biroji so razen teh načrtov izdelali v sodelovanju z Železniškim inštitutom tehnično dokumentacijo za obnovo lokomotiv serije 38. Doslej so za Jugoslovanske železnice obnovili 10 takih lokomotiv, ki so pokazale mnogo boljše eksploatacijske pogoje kakor originali. V sodelovanju z neko tujo tvrdko bodo v birojih »Djuro Djaković« izdelali tudi kotle s kontrolnimi napravami za novo sladkorno tovarno v Bitolju in novo cementarno v Umagu. »Djuro Djaković« bo razen tega na podlagi lastnih načrtov obnovil naprave v nekaterih drugih sladkornih tovarnah.

V lokomotivskem obratu izdelujejo po svojih načrtih in z uvoženimi motorji dizelove lokomotive do 400 KM. Doslej so izdelali približno 80 dizlovih lokomotiv različnih zmogljivosti, tovarna pa je nedavno prevzela na licitaciji izdelavo 19 dizlovih lokomotiv po 400 KM za Jugoslovanske železnice. Te lokomotive bo mogoče uporabljati tudi za prevoz.

Uspehi konstruktorjev in delovnega ko-

»Od vašega podjetja smo kupili 18 parnih lokomotiv serije 62 in eno dizlovo lokomotivo 100 KM. Omenjena lokomotiva se je izkazala kot zelo dobra in ekonomična za naše podjetje«, je rečeno v pismu iz zemške železarnice.

Pismo solarne »Bajo Sekulić« v Ulcinjju pravi: »Od kar pri nas stalno uporabljamo vašo dizlovo lokomotivo, nismo opazili nobenih pomanjkljivosti. Z njenim delom smo nasprotno popolnoma zadovoljni in nimamo nobenih pripomb.«

Železniško gradbeno podjetje št. 8 v Beogradu prav tako zelo ugodno ocenjuje dizlove lokomotive, ki so jih izdelali v »Djuri Djakoviću«: »Lokomotiva je v našem podjetju od 28. januarja 1956. V tem času je po naših ugotovitvah pokazala naslednje rezultate:

a) kot lahka motorna lokomotiva ima vse odlične prednosti in je konstruktivno dobro rešena. To velja tudi za estetsko stran;

b) pogonski motor z menjalcem prav tako ustreza, zlasti zaradi zelo dobre kakovosti, kar omogoča stroju, da sigurno deluje itd.

Podobno ocenjujejo kupci tudi druge izdelke.

Organizacija birojev

Konstrukcijski biroji so organizirani kakor vsi drugi oddelki v podjetju. Delo vodijo šefi, ki so neposredno podrejeni tehničnemu in glavnemu direktorju. Z organi delavskega samoupravljanja so biroji v stiki po upravi podjetja. Kar se tiče rednih del, imajo šefi birojev in njihovi sodelavci stalne stike in se pri vsakem delu dogovarjajo z obratovodji (proizvodnih obratov). Vodje in sodelavci birojev so v stalnem stiku tudi z nakupno prodajnim oddelkom podjetja.

Vsako naročilo, prošnjo ali predlog, ki ga dobi nakupno prodajni oddelek (razen če gre za dela, ki jih podjetje že opravlja, to je za že obvladano proizvodnjo) pošlje oddelek šefa biroja, ki ga s svojim sodelavci prouči. Ob proučevanju naročila ali predloga za novo delo skličejo sestanek s strokovnjaki iz proizvodnje in materialnega oddelka (zaradi proučitve možnosti glede materiala, pri čemer upoštevajo tudi dele, ki jih moramo uvoziti, in analizo lastne cene). Kolikor je delo ugodno, izde-

dajo v biroju osnutek, ki obsega roke dobave, predračunsko ceno, temeljne tehnične podatke itd. in ga pošljejo investitorju. Podobno ravnaajo tudi z zamislimi in predlogi sodelavcev birojev.

Tak način in organizacija dela se je izkazal za dobrega in redko se zgodi, da morajo kakšen predlog ali načrt izdelati večkrat, ali da ga morajo zelo spreminjati.

Kar se tiče samih birojev, so mnenja, da je s stališča podjetja obstoj birojev večvrstno koristen in ekonomičen. Predvsem je izdelava tehnične dokumentacije mnogo cenejša, kakor če bi jo izdelovali izven podjetja. Razen tega lahko delo razdelijo po pomembnosti tako, da za posamezna nujna dela ni treba čakati. Kolikor ugotovijo med delom kakšne tehnične pomanjkljivosti načrta, je mogoče naglo posredovanje in posvetovanje s konstruktorji ter strokovnjaki iz proizvodnje itd. Vse to pa zagotavlja boljše delo in bolj ekonomično poslovanje podjetja, a večinoma tudi tesnejše poslovne odnose s kupci. B. Š.